

In vrijwel elke samenleving worden bepaalde (grond) stoffen of produkten afgedankt, omdat ze voor de eigenaar op dat moment geen waarde meer hebben. In een relatief rijke samenleving als de Nederlandse worden produkten of stoffen eerder afgedankt dan daar waar geld en grondstoffen schaars zijn. Deze afgedankte (grond)stoffen en (half)fabrikaten worden met de verzamelnaam 'afvalstoffen' aangeduid.

AFVALINZAMELING

Chemokar

DE GESTAAG GROEIENDE AFVALSTROOM EN DE gewijzigde samenstelling is steeds meer problemen gaan opleveren, zoals ruimtebeslag en milieubelasting. Aan stortplaatsen en ook aan andere methoden van afvalverwerking worden dan ook strengere milieue- en lokatie-eisen gesteld, waardoor soms kostbare voorzieningen moeten worden getroffen.

Het afvalstoffenbeleid wordt dan ook meer en meer gericht op:

- het voorkomen of beperken van het ontstaan van afval;
- het bevorderen van hergebruik van diver-

se componenten in afvalstoffen;

- het tegengaan van milieubelasting door betere verwerking van afvalstoffen.

Gemeenten kunnen belangrijk bijdragen aan het bereiken van deze doelstellingen door naast de wettelijk opgedragen taken extra inspanningen te leveren. Dat gebeurt dan ook al heel veel.

Het onderdeel afvalstoffen is in de gemeenten Heerenveen, Stadskanaal en Emmen getoetst. Er is tijdens de milieutoets veel aandacht besteed aan de reductie van de te stor- ten hoeveelheden afval door gescheiden in-

zameling en verwerking van bepaalde stoffen, aan de gescheiden inzameling van klein chemisch afval (kca) en aan de voorlichting om deze doelstellingen te halen.

In Heerenveen en de regio Friese Wouden worden uitgebreide voorlichtingscampagnes gehouden onder de naam van het project: Afval apart. Het betreft advertenties in huis-aan-huisbladen, bijeenkomsten van verenigingen en op scholen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een uitgebreide klapper met teksten en illustraties, van dia's en video-banden, en van lesbrieven en tentoonstellingspa- nelen.

Gescheiden inzameling

Het volume van afvalbergen kan worden teruggedrongen door volumineuze en onschadelijke afvalstoffen gescheiden in te zamelen en te verwerken. Glas, papier, blik, groente-, fruit- en tuinafval behoren tot deze categorieën.

Glas, papier, blik

In alle drie gemeenten wordt het glas ingezameld met glasbakken. In 1987 is zodoende in Heerenveen via 17 glasbakken 423 ton glas ingezameld, en in 1988 via 27 glasbakken 470 ton. Voor de Horeca is er een aparte inzameling van glas. Gestreefd wordt naar een totale glasrespons van 60 % in Heerenveen.

In Heerenveen zijn bij wijze van proef ook nog papier- en blikbakken geplaatst. Uitbreiding van papierbakken oa. bij scholen wordt binnenkort verwacht. Scholen en verenigingen kregen vroeger een kleine subsidie, vanaf 1-1-1989 krijgen zij een garantieprijs die gekoppeld is aan de papierenprijs en aan de provinciale stortprijs. Via 3 blikbakken is in 1988 18 ton blik ingezameld. Het aantal blikbakken wordt of uitgebreid of overbodig, indien het metaal bij de afvalverwerking uit de droge fraktie wordt gehaald.

In Stadskanaal wordt het oud papier door verenigingen en instellingen ingezameld. Er wordt een subsidie van maximaal 2 cent tot een maximale kiloprijs van 5 cent gegeven. In Emmen wordt het oud papier op dezelfde manier gesubsidieerd.

Groente-, fruit- en tuinafval (gft) en plantsoenafval

Circa de helft van het afval uit huishoudens bestaat uit groente-, fruit- en tuinafval. Reduktie vindt plaats door het laten composteren van gft, waartoe subsidie op kompostvaten wordt gegeven. In Heerenveen zijn zo-

doende 850 vaten met elk een subsidie van f 50,— verkocht.

Heerenveen start in het eerste kwartaal van 1990 gefaseerd met het apart inzamelen van gft uit huishoudens. Tuinafval kan op werkdagen tijdens normale werkuren en op zaterdag bij het overslagstation worden afgegeven.

In Stadskanaal en Emmen wil men in de toekomst ook beginnen met gescheiden inzameling van gft. In Emmen krijgen de inwoners waarschijnlijk, naast de minikontainer voor gewoon huisvuil, een tweede minikontainer voor het gft en in wijken met ruimtegebrek bij huis waarschijnlijk een wijkcontainer.

In de drie gemeenten wordt het plantsoenafval apart ingezameld. Heerenveen composteert samen met het plantsoenafval ook het eigen sloopafval. In Stadskanaal wordt het plantsoenafval gekomposteerd, in Emmen deels afgevoerd en deels gekomposteerd. Stadskanaal is o.a. gaan komposterend omdat dit in vergelijking met storten kostenbesparend was. Door de onverwacht grote aanvoer (1500 ton verwacht, 3700 ton aangevoerd, verwachting voor de toekomst 4500 ton) is het komposteringssterrein te klein, waardoor de gebruiksklare compost buiten het terrein opgeslagen moet worden. Helaas valt de kwaliteit van de compost tegen. Bij verbetering van de kwaliteit, zouden de komposteringskosten in de buurt van de stortkosten komen. De afzet van de compost levert soms problemen op. Stadskanaal zoekt naar oplossingen (naast de eigen plantsoendienst die het wel wil hebben) en Emmen gebruikt de compost eveneens in eigen plantsoenen.

Opvallend is het grote succes met de chemokar voor de inzameling van kca in Emmen. Na gedegen onderzoek en veel voorbereidende werkzaamheden heeft de gemeente Emmen een uitgebreide voorlichtingscampagne gestart. De VAM en de provincie Drenthe waren bereid om financieel bij te dragen aan deze campagne, waarvan de startkosten waren begroot op f 50.000,—.

De VAM, provincie Drenthe, dorps- en wijkorganisaties en milieu-organisaties werd verzocht om de voorlichting over de chemokar in te passen in hun eigen activiteiten. Er wordt gebruik gemaakt van advertentierekenen in huis-aan-huisbladen, folders, stickers, een diaserie, voorlichting op scholen en bijsluiters bij de milieueffingen.

Kort nadat er begin 1988 gestart werd met één chemokar, moesten er twee veegkarren omgebouwd worden om het aanbod aan te kunnen. In 1988 zijn er 12.000 eenheden (kg

en liters) opgehaald. Er wordt verwacht dat er in 1989 150 ton chemisch afval wordt ingezameld, met als grootste component verfresten.

In Emmen wordt met een afhaalsysteem gewerkt: één keer per 14 dagen wordt elke huisvuilroute gereden met de chemokar, op dezelfde dag dat het huisvuil opgehaald wordt. Op één dag worden 70 route-aansluitingen aangedaan en 20 aansluitingen op afroep. Via een speciale telefoonlijn kan men vragen om kca af te halen en kan men informatie over chemisch afval krijgen.

De chemokar moet twee maal per dag geleegd worden op het kca-depot, waar het kca opgeslagen wordt in een garage en twee wisselcontainers. Bij dit depot kan tegen betaling van f 2,15 per kilo ook bedrijfs-kca tot 50 kg worden afgegeven.

In de toekomst wordt een grotere chemokar aangeschaft die maar één keer per dag geleegd hoeft te worden.

Het ingezamelde kca wordt voor verdere scheiding afgevoerd naar Wijster, waar de provincie Drenthe een groot chemisch afvaldepot op het terrein van de VAM in gebruik heeft. Van daar gaat het chemisch afval gescheiden naar de AVR-ovens in Rotterdam. In Emmen worden ook restanten van bestrijdingsmiddelen ingezameld.

Het succesvolle kca-project heeft wel geleid tot een aanzienlijke budgetoverschrijding. De jaarlijkse exploitatiekosten waren begroot op circa f 125.000,—. Daarbij kon geen rekening worden gehouden met de tijdens het project opdoemde verwerkingskosten. Vooral door deze verwerkingskosten zijn de jaarlijkse kosten nu circa f 400.000,—. Ter dekking van een deel van de kosten zal de reinigingsheffing verder moeten stijgen.

Een ander knelpunt wordt gevormd door wettelijke eisen, die botsten met de milieuhygiënische wens zoveel mogelijk kca mee te nemen om deze uit natuurlijke kringlopen te houden. Zo verbieden het Reglement vervoer gevaarlijke stoffen en de Arbeidsomstandighedenwetgeving het meenemen van onbekende stoffen. Hetzelfde Reglement en de Wet chemische afvalstoffen stellen kostbare inrichtingseisen aan respectievelijk chemokar en kca-depot.

In Stadskanaal is een proef met een chemokar gedaan. Hier is niet met een afhaalsysteem gewerkt, zoals in Emmen, maar volgens het standplaatsensysteem. De resultaten van de proef zijn dusdanig, dat er plannen zijn ontwikkeld om de inzameling van kca volgens het standplaatsensysteem in te voeren.

Een tweede verschil met Emmen is dat niet de gemeente maar het regionaal afvalinzamelende Samenwerkingsverband Oost- en Zuidoost-Groningen (SOZOG) het kca met de chemokar gaat inzamelen voor de hele regio. In Stadskanaal worden ook de landbouwbestrijdingsmiddelen via het kca-circuit ingezameld.

De gemeente Heerenveen heeft geen chemokar in gebruik, maar er is wel een kca-depot waar afval ingeleverd kan worden. Zoals in veel plaatsen zijn ook hier winkeliers ingeschakeld bij de inzameling van oude batterijen, terwijl ook op scholen en in veel openbare gebouwen batterij-emmers zijn geplaatst.

In 1986 is 3 ton kca ingezameld en in 1987 6 ton. In 1988, voor het eerst met twee speciale inzamelakties, werd al 10 ton ingezameld en werd ook meer naar winkeliers gebracht. In 1989 wordt ruim 20 ton verwacht. Dit haalsysteem van kca wordt verfijnd in combinatie met wijzigingen van de normale afvalinzameling.

Diverse afvalstoffen

In alle drie gemeenten wordt landbouwplastic ingezameld. In Heerenveen zijn twee inzamelingen in het voorjaar, waarbij gezamenlijk circa 65 ton per jaar wordt opgehaald en afgevoerd naar een verwerkingsbedrijf. Stadskanaal haalt één maal per jaar op en wil dit in de toekomst uitbreiden tot twee maal per jaar. In Emmen wordt de inzameling door particulieren gedaan.

Vries- en koelkasten worden in Stadskanaal en in Emmen via het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Zuidoost-Drenthe zoveel mogelijk gescheiden ingezameld tbv. het aftappen van olie en de voor de ozonlaag schadelijke gechloroerde koolwaterstoffen (cfk's). In Heerenveen worden deze kasten op afroep opgehaald. Slib en kolkenmodder worden in Heerenveen thans nog zonder veel controle gestort, in Stadskanaal wordt kolkenmodder ook gestort, tenzij het onder de Wet chemische afvalstoffen (Wca) valt. Hierbij dient bedacht te worden dat in Stadskanaal meerdere malen chemisch afval in de riolering is aangetroffen en in Heerenveen tot heden nog niet.

In Heerenveen worden bedrijfsafvalstoffen door een particulier bedrijf afgevoerd zonder dat daar door de gemeente verder controle op wordt uitoefend. Wel geeft Heerenveen voorlichting aan bedrijven over gescheiden inzameling en wijst zij op de afvalstoffenbeurs.